

UNIBERTSITATEAN SARTZEKO PROBA
EUSKAL HIZKUNTZA ETA LITERATURA (A eredu)
2013/2014 IKASTURTEA

Bi aukeretatik bat hartu behar duzu (A edo B)

A AUKERA

Etxean lan egitea, zabaltzen ari den aukera

Eusko Jaurlaritzak hemeretzi langileri eman die aukera astero hiru egunetan etxetik lana egiteko. Familia eta lana bateratzeko erraztasuna ematea eta langileen lanari errentagarritasuna ateratzea dira helburu nagusienak.

Ana Altunak dioenez, astero hiru egunetan Zarautzetik Gasteizera joan beharrean, etxetik lan eginez hobeto moldatzen da: "Diziplinatua izan behar duzu eta distrakzioetatik urrundu; hori betez gero, nire lana berdin egiten dut". Bulego bereko Alex Rodriguez ere oso pozik dago aldaketarekin: "Laudiotik Gasteizera joan-etorrietan bi ordu galtzen nituen egunero, eta orain, berriz, denbora hori nik behar duanerako erabiltzen dut".

Airean gelditzen den zalantza bakarra, ordea, lanorduen kontrola da. Administrazioari arduraduna den Enkarna Etxezarretaren esanetan, "langile horiek ez dute gainerakoek bezala fitxatuko, baina horien nagusiek jarraipen zorrotza egingo diete, jarritako helburuak eta epeak behar bezala bete ditzaten".

Administrazioetik kanpo lan egiten duten beste langile batzuk ere badira; esaterako, Arrasateko Diego Martiartuk zazpi urte daramatza etxetik itzulpenak egiten. Enpresetan euskara bultzatzeko planak egiten dituen *Emun* enpresarentzat egiten du lan, batez ere, baina baita bestelako bezeroentzat ere. Lanetako asko gaztelaniatik euskarara, euskaratik gaztelaniara edo ingelesezetik itzuli behar izaten dira: "aktak eta agiriak, batez ere, baina baita literaturarekin lotutako lanak ere".

Hernaniko Amaia Azpiazu, berriz, marrazkilaria eta ilustratzailea da eta urteak daramatza etxean lanean. Lehen, argazkigintza eta ilustrazioa, biak lantzen zituen, baina eskaera handitu zenez, bat aukeratu zuen, gustukoena duena. Diseinu- eta komunikazio-enpresentzat eta erakunde publikoentzat egiten ditu lan gehienak.

Diego Martiartu oso pozik dago egindako aukerarekin. "Egia da jende guztiak ez duela bakarrik lan egin nahi izaten, baina niretzat oso aproposa da; neure buruaren eta denboraren jabe naiz, nagusirik gabe". Amaia Azpiazuk ere bizi duen "askatasuna" azpimarratu du, baina bere ustez diziplina ezinbestekoa da: "Mugak oso garbi jarri behar dira, beti daudelako aitzakiak lanorduetan beste zerbaitegiteko: erosketak, autoa tailerrera eraman...".

Modu honetan lan egiteak dituen desabantailak direla-eta, bat nabarmendu dute denek: eskarien arabera lan egiteak daukan segurtasun-eza edo zalantza.

Iker Barandiaran Zubiate, *HABE* aldizkaria, 419 zkia.

GALDERAK (OHARRA: Parentesi artean dagoen zenbakiak zein lerrotan dagoen adierazten du.)

- 1.- Aditzak iraganean jarri: dioenez (4), egingo diete (11), daramatza (14), jarri behar dira (25), nabarmendu dute (27). (1 puntu)
- 2.- Testuingurua kontuan hartuz hitz hauen sinonimoak eman: pozik (6), galtzen (7), gelditzen (9), jarritako (11), esaterako (13). (1 puntu)
- 3.- Eratorpen atzizki bera duten beste hiruna hitz eman: erraztasuna (2), arduraduna (10), langile (13), marrazkilaria (18), erosketak (26). (1 puntu)
- 4.- Testuaren ulermena: Zergatik eskaintzen du administrazioak etxean lan egiteko aukera? (1 puntu)
- 5.- Testuaren ulermena: Administrazioetik kanpo lor al daiteke lana egitea? (1 puntu)
- 6.- Testuaren ulermena: Aipatu, testuaren arabera, etxean lan egitearen alde onak eta txarrak. (1 puntu)
- 7.- Idatzi testuari edota gaiari buruz gutxienez 150 hitz. (4 puntu)

UNIBERTSITATEAN SARTZEKO PROBA
EUSKAL HIZKUNTZA ETA LITERATURA (A eredua)
2013/2014 IKASTURTEA

Bi aukeretatik bat hartu behar duzu (A edo B)

B AUKERA

Begirrik itxi ezinik

Euskaldunok ez omen dugu nahiko atseden hartzen eta loari ordu gehiegi lapurtzen omen dizkiogu. Horren ondorioz, estres, urduritasun eta antsietate-kasuak gero eta gehiago dira. Sendagairik onena ohitura txarrak aldatzea eta lo-orduak errespetatzea dela esaten dute adituek.

Gutxi eta gaizki egiten dugu lo. Ondorio horiek ateratzen zituzten Ameriketako Estatu Batuetan eginiko ikerketa batean. Eta euskaldunon artean ere horrela dela esan digu Lara Lopez psikologoak. Berak, beste arrazoi batzuen artean, estresa, antsietatea eta lo egin ezina pairatzen dituen jendearekin egiten du lan. "Jendea ez da ohartzen, baina nekeak eragiten ditu estres eta antsietate kasu asko eta asko". Atseden hartzea lanetik kanpo egotea dela uste dute askok, baina adituak azaldu digunez, "hori baino gehiago da; izan ere, buruak eta gorputzak, biek hartu behar dute atseden".

Atseden hori lortzeko "ohiturak aldatu egin behar ditugu"; izan ere, oso berandu oheratzen gara eta, horren ondorioz, gorputzak ez dauka astirik atseden hori lortzeko. "Jendeari galdetzen diogunean, denek uste dute lo-ordu asko egiten dituela, baina egunean zehar izaten dituzten jarrera asko lo falta horren ondorio direla ohartzen gara". Lanean arreta gehiago jartzeko, aisian indartsu egoteko, osasuntsu sentitzeko eta gauzak lasai hartzeko, ezinbestekoa da lo egitea.

Askorentzat ohean sartzea amesgaizto bihurtzen da, bueltaka hasi eta ezin izaten dutelako lorik hartu. Hain zuzen, biztanleen %10ek onartzen du insomnia duela edo izan duela. Egoera horretan, eguneko jardura guztiak txukun egitea "ezinezkoa da". Insomniari aurre egiteko, "arin afaltzea" gomendatzen du psikologoak eta afalondo lasaia egitea, familiarekin tertulia txikia eginez, liburu bat irakurritz...

Insomnioaren datu horiek murrizten badira, lan- eta trafiko-istripu gutxiago izango direla baieztatu du Lopezek. Baina ez hori bakarrik. Izaeran ere aldaketa nabarmenak sentitzen dituzte arazo hau dutenak. "Pertsona hauek autoestimua arazoak izaten dituzte, eta askotan kosta egiten zaie jendearekin harremanak izatea; baina lo egiten ikasten dutenean, euren buruarekin erosoago sentitzen dira".

Lo egitea denbora alferrik galtzea uste dutenak oker daude, beraz. Ordu horiek esna egingo dugun denbora baldintzatuko baitute.

Noelia Lataburu, *Ikasbil*

GALDERAK (OHARRA: Parentesi artean dagoen zenbakiak zein lerrotan dagoen adierazten du.)

- 1.- Aditzak iraganean jarri: lapurtzen omen dizkiogu (1), esaten dute (3), esan digu (5), dauka (11), kosta egiten zaie (22). (1 puntu)
- 2.- Testuingurua kontuan hartuz hitz hauen sinonimoak eman: asko (7), azaldu (8), astirik (11), jartzeko (13), murrizten (19). (1 puntu)
- 3.- Berridatzi esaldi hauek (1 puntu):
 - Ameriketako Estatu Batuetan eginiko ikerketa batean (4-5). (_____ -dako _____)
 - Jendeari galdetzen diogunean (12). (_____ -takoan)
 - bueltaka hasi eta ezin izaten dutelako lorik hartu (15). (_____ bait-... _____)
 - Insomnioaren datu horiek murrizten badira (20). (_____ -z gero)
- 4.- Ulermena. Zein dira lo gutxi egitearen ondorioak? (1 puntu)
- 5.- Ulermena. Zein dira nahiko lo egitearen alde onak? (1 puntu)
- 6.- Ulermena. Zer egin behar da insomnia ekiditeko, insomnia ez izateko? (1 puntu)
- 7.- Idatzi testuari edota gaiari buruz gutxienez 150 hitz. (4 puntu)

**UNIBERTSITATEAN SARTZEKO PROBA
 2013-14 IKASTURTEA**

EUSKAL HIZKUNTZA ETA LITERATURA: "A" EREDUA

Zuzentzeko, ebaluatzeko eta kalifikatzeko irizpideak

A. Azterketaren zatiak eta puntuazioaren banaketa

- 1.- Gramatika galderak → 3 puntu
- 2.- Ulermen galderak → 3 puntu
- 3.- Idazlana → 4 puntu

B. Edukiak eta galdera motak

1.- "Gramatika galderak" zatian bi edo hiru galdera izanen dira eta orotara 3 puntu balioko ditu. Honako arlo hauetaz galde daiteke:

1.1.- *Sinonimoak*. Ikasleak testu horretan bertan txertatzeko moduko kide berdintsua eman beharko da.

1.2.- *Eratorpen atzizkiak*. Ereduko eratorpen atzizkia aintzat hartuz, atzizki hori bera duten hitz berriak eman beharko dira.

1.3.- *Berridazketak*. Aldaketa morfosintaktikoak egin behar dira; ez da ontzat hartuko hiztegi mailako aldaketak egitea. Beti ere, testuko ereduaren adierakidea izan behar du. Hitz gakoa emanen da.

1.4.- *Aditzak*. Aditzaren aldia-aldaketa eskatuko da, orainetik iraganera igarotzea edo alderantziz.

2.- "Ulermen galderak" zatian bi edo hiru galdera izanen dira, orotara 3 puntu balio duenarik.

Bi motako ulermen galderak izan daitezke: zehatzak eta orokorrak. Galdera zehatzak testuari buruzko galdera zuzenak izanen dira, ikasleak informazioa testuan bertan bilatu eta emateko. Edo galdera orokorrak ere izan daitezke ikasleak ulermen orokorra lortu duen jakiteko helburuarekin: laburpen bat egitea (kasu honetan 50 bat hitzekoa), gaia antzematea eta azaltzea bi edo hiru lerrotan, testuko ideia nagusiak ematea 4/5 lerrotan, testu osoan zehar informazioa bilatzea...

3.- "Idazlana" zatiak 4 puntu balioko ditu eta testuko gaiari buruz edo gaiak iradokitzen duenari buruz gutxienez 150 hitzeko testua idatzi beharko da.

C. Zuzentzeko eta kalifikatzeko irizpideak

Azterketak —aukera zein baita ere— hiru sail edo zati nagusi izanen ditu: gramatikarena, idatziaren ulermenarena eta idazmenarena.

1.- “Gramatika galderak” sailean bi edo hiru galdera izanen dira eta orotara 3 puntu balioko ditu. Honako arlo hauek hartuko dira aintzat: sinonimoetan, testuan txertatzeko moduko kide berdintsua eman den; eratorpenari dagokion arloan, ematen diren hitz atzizkidunak zuzenak diren edo ez; berridazketetan, aldaketa morfosintaktikoak egin behar dira (ez da ontzat hartuko hiztegi mailako aldaketak egitea) testuko ereduaren adierakidea emanez; eta aditzetan, aldiaren aldaketa zuzen egina dagoen begiratuko da. Galdera bakoitzean 4/5 item izanen dira, eta item bakoitzak —bere osotasunean— ongi egon behar du 0,25/0,2 kontatzeko.

2.- “Ulermen galderak” sailean bi edo hiru galdera izanen dira, orotara 3 puntu balio duelarik.

Bi motako ulermen galderak izan daitezke: zehatzak eta orokorragoak. Lehenbizikoak testuari buruzko galdera zehatzak, zuzenak, izanen direnez, informazioa bilatu eta ongi emana dagoen begiratuko da. Hauetan, jakina, kontuan hartuko da erantzun horiek zuzen dauden, hau da, eskatutakoari lotzen zaion eta informazioa egoki eman den. Galdera orokorragoetan aintzat hartuko da ikasleak emandako erantzuna egokia eta zuzena den, hots, testuaren edo testu-zatien edukia, oro har, ulertu duen. Orobat, kontuan hartuko da ikasleak eman dituen erantzun horiek hizkuntzaren aldetik ongi taxutuak dauden.

3.- “Idazlana” sailak 4 puntu balioko ditu eta testuko gaiari buruz edo gaiak iradokitzen duenari buruz gutxienez 150 hitzeko testua idatzi beharko du ikasleak.

Gutxieneko hitz kopurua eman behar da. Horretaz gain, sail honetan bi alderdi edukiko dira kontuan: ematen den gaia ikasleak nola garatzen duen eta erabiltzen duen hizkuntza nolakoa den. Lehen alderdian hainbat erreferentzi puntu izanen dira zuzentzeko eta ebaluatzeko garaian: idazlanaren koherentzia, egitura, antolaketa, argudioen heldutasuna, gaiarekiko lotura, sormena, originaltasuna, jakintza entziklopedikoen erabilera, beste gaiekiko lotura, e.a. Hizkuntzaren alderdiari dagokionez, berriz, beste hauek hartuko dira aintzat: idatzitako testuaren egokitasuna, kohesioa, zuzentasun gramatikala, ortografia, estiloa, hiztegiaren aberastasuna, e.a.

Baina kontuan hartu behar da, idazlanean bereziki zuzendu eta ebaluatuko dena idazlanaren kohesioa eta zuzentasun gramatikala izanen dela.